

บทบรรณาธิการ

ผลมผลานเรื่องงพิษกัด

จากรายงาน 2 เรื่อง เกี่ยวกับเรื่องงพิษกัด เราจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างมาก เพราะมีผู้หนึ่งที่ส่งสถานเสาวภามีคนให้มารักษาตัวเนื่องจากงกัดประมาณ 300-500 ราย และอัตราตายมีประมาณ 1-5 เปอร์เซ็นต์ และคนไข้ได้ถูกส่งมาจากต่างจังหวัดหลายแห่ง ทงภาคกลาง ภาคใต้ และบริเวณแถบชายทะเลภาคกลางของประเทศเรา ปรากฏว่า มิ่งพิษชุนมากกว่าในภาคอื่น ๆ หมด เพราะเป็นทุ่งนา และมิ่งพิษ เช่น งเห่า งแมวเซา และงสามเหลี่ยมเป็นส่วนมาก

ภาคใต้ และแถบปากอ่าว ชายทะเล มีมิ่งพิษชุน รองลงมา และส่วนมากเป็นพวกงจุงจาง งทะเลและงกระปะ ในสมัยปัจจุบันนี้ทางสถานเสาวภาได้พยายามแนะนำ

(1) ให้แพทย์ ทุก ๆ คนใช้ ยาเซรัมแกพิษงชนิดเฉพาะ (Specific Antivenene) ไม่แนะนำให้ใช้พวก Polyvalent Antivenene คือเซรัมชนิดรวมทั่ว ๆ ไป เพราะปรากฏว่าไม่ได้ผลดีเลย ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นายแพทย์ทุก ๆ คน ควรจะรู้จักแน่ ๆ ว่างชนิดใดที่กัดคนเช่นเดียวกัน เมื่อรู้ว่าชนิดใดแล้ว เราก็ใช้เซรัมชนิดนั้นได้อย่างเดียว

(2) การฉีดเซรัมควรฉีดให้เป็นจำนวนมากกว่าจำนวนน้อย ในครั้งแรก เช่นอาการทั่ว ๆ ไปค่อนข้างมาก เราอาจจะเริ่มฉีดเป็นจำนวน 100 CC. ของเซรัมเดียว จะเป็นทางเข้าเส้นโลหิต ฉีดเฉพาะที่รอบที่กัดหรือทกตามเนื้อตะโพกก็ได้ ถ้าจะให้ได้ผลเร็วควรฉีดเข้าเส้นโลหิตที่เดียว บางรายอาจใช้ยาเป็นจำนวนมากมายเช่นตั้ง 600 CC. ก็มี Specific Antivenene ที่ทางสถานเสาวภาได้ทำขึ้นมของงเห่า งแมวเซา งจุงจาง งกระปะ และของงสามเหลี่ยม ส่วนของงทะเล (คือ งชายธง งคอกอ้น งผาขาว งแถมวัง) ยังไม่มี และของงเขยอทางใหม่ก็ยังไม่มี

(หมายเหตุ สำหรับแกพิษงเห่า งจุงจาง เราใช้ "เซรัมแกพิษประจำ" สำหรับงแมวเซา ใช้เซรัมแกพิษโลหิต ส่วนงสามเหลี่ยมต้องดูว่ามีอาการทางประสาทหรือทางพิษโลหิตมากกว่ากัน ก็อาจจะใช้เซรัมไปทางนั้นได้) สำหรับรายงานนายแพทย์ใช้ ยูนินพินซ์ เรื่องการรักษางทะเลกัด ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะปรากฏว่าการใช้ Polyvalent Serum ได้ผลไม่ดีเลย และอาการของงทะเลก็มีอาการเกือบเป็นแบบฉบับคล้าย ๆ กัน และการใช้ Prednisone ปรากฏว่า ทำให้อาการแพ้ดัยอิมพาดของงสามเหลี่ยมหายได้เร็วมาก จึงเป็น

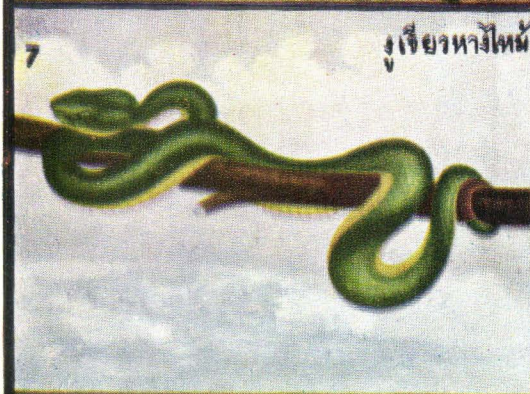
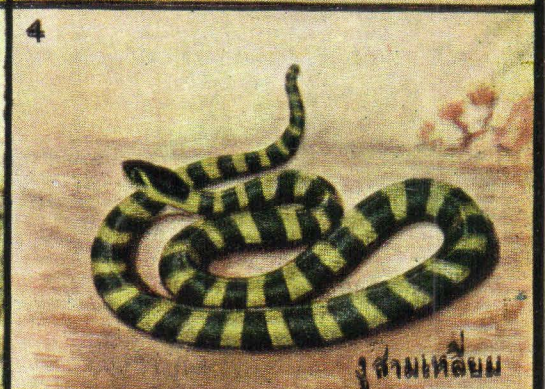
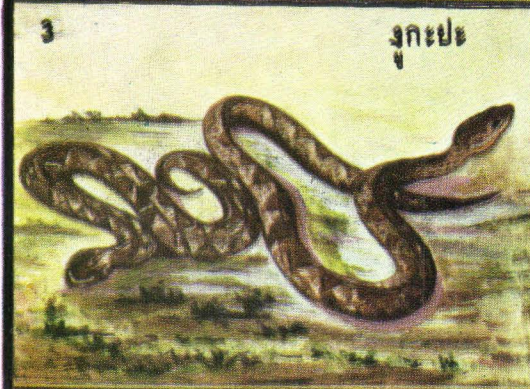
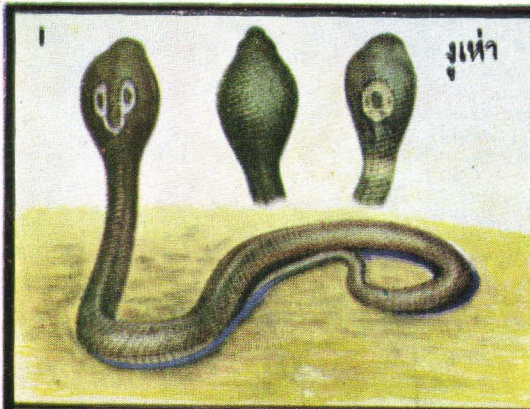
เรื่องทศวรรษจะศึกษากันต่อไป และถ้าจะเอายาน
นำไปใช้กับรายทั้งห้า ๆ ึ่งอาจ ึ่งดูตามเหตุฉะ
ซึ่งมีพิษเป็น Neurotoxin มากกว่าเป็นทาง
Haemotoxin และให้ใช้ร่วมกับ Specific Serum
ด้วยก็อาจจะได้ผลดีกว่าการใช้ Serum อย่าง
เดียว เรื่องเช่นเข้าใจว่าคงมีท่านที่สนใจจะ
ได้ศึกษากันต่อไป

สำหรับพวกทแพเซรัม หรือพวกทม
ประวัติว่าเป็นหิด เบนตมพิษบ่อย ๆ มี Hay
fever ควรจะได้ทดสอบเสียก่อนที่จะฉีดยาน
วิธีทดสอบคือ เราต้อง Dilute เซรัมลงเป็น
1 ใน 10 เสียก่อน แล้วฉีด 0.1 CC. (Intra-
dermal) เข้าใต้ผิวหนังแล้วรอดดู Reaction
ภายใน 5-20 นาที ถ้าไม่บวมเป็นวงแดง
มากตรงที่ฉีด เราถือไม่แพ้ ถ้าบวมแดง
เป็นวงยกขอบขึ้นมาสูง และคันอย่างรวดเร็ว
เราถือว่าคนไข้แพ้เซรัม ถ้าบวมแดง
Desensitization เสียก่อน โดยวิธีของ Kel-
laway และ Morgan คือ ให้ฉีด Doses ต่อไป
ในเข้าใต้หนัง (Subcutaneous injection) ทุก ๆ
ครึ่งชั่วโมง 0.025 CC., 0.1 CC. และ 1 CC.
และ Dose สุดท้าย 0.1 CC. ฉีดเข้าเส้นโลหิต
(Intravenous) ถ้าปรากฏว่าไม่มีอาการเป็น
พิษแพเซรัม เราให้ฉีดเซรัมเข้าเส้นโลหิต
ในจำนวนมากที่ตองการใช้ได้ แต่ให้ค่อย ๆ
ฉีดช้า ๆ แต่ถ้าคนไข้ยังมีอาการแพ้ภายหลังที่
ทำ Desensitization แล้วควรจะหยุดฉีด เพราะ

อาจจะทำให้คนไข้ตายจากการแพเซรัมได้ ยา
ที่แก่แพเซรัมคือ Atropin, Adrenaline, A.C.
T.H. และ Cortisone ศาสตราจารย์ Napier
ของ Calcutta School of Tropical Medicine
ได้แนะนำให้ฉีดเซรัมเข้าเส้นดิ่งคือ ให้ผสม
เซรัม 50 CC. กับ 50 CC. ของ 25 % Glucose
solution ฉีดเข้าเส้นโลหิตช้า ๆ ก่อน พอหมด
ให้เอาเซรัมอีก 50 CC. ได้ลงใน 500 CC.
ของ 5 % Glucose in normal saline แล้วฉีด
เข้าเส้น หยดช้า ๆ จนหมดยา

หรือตามที่นายแพทย์ เนิติม บุรณะนนท์
ผู้อำนวยการสถานเสาวภา ได้แนะนำการฉีด
เซรัมดังต่อไปนี้คือ ให้ฉีดเซรัมอย่างชนิด
เฉพาะจำนวน 200 ถึง 500 CC. ผสมกับ
500 CC. ของ Saline solution ฉีดเข้าใต้หนัง
(Subcutaneous) ที่หน้าอก (Chest wall) แต่ถา
ในรายที่เบนมามาก เช่น ลัดบ ควรตั้งตนใน
จำนวน 60 CC. ของเซรัมฉีดเข้าเส้นโลหิตเฉย
แล้วจึงค่อยฉีดเข้าใต้หนัง (Subcutaneous) ใน
จำนวนที่ตองการต่อไป นายแพทย์ เนิติม
บุรณะนนท์ กล่าวว้า การใช้เซรัมนั้นอาจจะ
ถึงจำนวน 130 CC. ก็มี และด้วยวิธีดังกล่าว
แล้วข้างบนสามารถจะช่วยชีวิตคนไข้ได้ทุกคน
ที่น่าไปรักษาที่สถานเสาวภา

เมื่อหมดยาแล้วเราจึงเอาเครื่องที่รัด
แขนหรือขาออกได้

การปฐมพยาบาลในเรื่องงูพิษกัดคนเป็นดัง
สำคัญมากเหมือนกัน ถ้าทำไม่รวดเร็ว และ
ทำไม่ถูกต้อง เช่นคนไข้อยู่ในชนบทห่างไกล
จากสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาล และไม่สามาร
จะฉีดเซรัมได้ทันเวลาที่ เราควรทำการปฐม
พยาบาลดังต่อไปนี้

1. ควรจะวัดเหนือแผลที่ถูกกัดให้แน่นเสีย
1 เปตา และวัดอีก 1 เปตาเหนือข้อมมาเด็ก
น้อย วนควรทำทันทีภายหลังถูกกัด และ
ถ้าจะขยายเครื่องรัดก็ควรวัดเสียอีก 1 เปตา
เหนือขึ้นไป แล้วจะขยายเปตาใกล้แผลได้
2. ควรเอาปากคดให้เด็ดออกจากแผล
ให้มากที่สุด จะใช้มีดกรีดตรงนั้นให้เป็นแผล
เพื่อให้เลือดออกก็ได้ จะโดยการเค้นบีบให้
เลือดออกก็ได้
3. ห้ามดื่มเหล้า หรือบรณดิเบนอนินชาด
เพราะจะทำให้พิษงูกระจายไปได้รวดเร็ว
4. ควรตั้งให้ตายเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานการ
วินิจฉัยการเลือกใช้ Specific antivenene ต่อไป

5. ควรรีบพาคนไข้ไปหาหมอฉีดเซรัม
โดยเร็วที่สุด ไม่ควรชะล่าใจการถ้ารู้ว่า
เป็นงูพิษชนิดต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว

เอกสารอ้างอิง

1. นายแพทย์ เณติม บุรณะนนท์ จาก
การติดต่อส่วนตัว จากเรื่อง " Poisonous
snakes in Siam " ในหนังสือ " The Natural
History Bulletin of Siam Society Vol. 18,
June 1957 " และจากเรื่อง " Treatment of
Snake-bite cases in Bangkok " ใน Reprint
เรื่อง Venoms ใน American Association for
the Advancement of Science.
2. หลวงอินทรีชัยรุเวช ติดต่อเป็น
การส่วนตัว
3. ด้วยการเชื้อเพลิง ของแพทย์หญิง
ศรีประไพ ผ่องอักษร ส่งเรื่องงูพิษกัด อยู่ใน
หนังสือคำแนะนำของหนังสือสถานเสาวภา
4. Dr. L. Everard Napier หนังสือ
" The Principle and Practice of Tropical
Medicine " ในเรื่อง Snak-bite หน้า 847-859.